

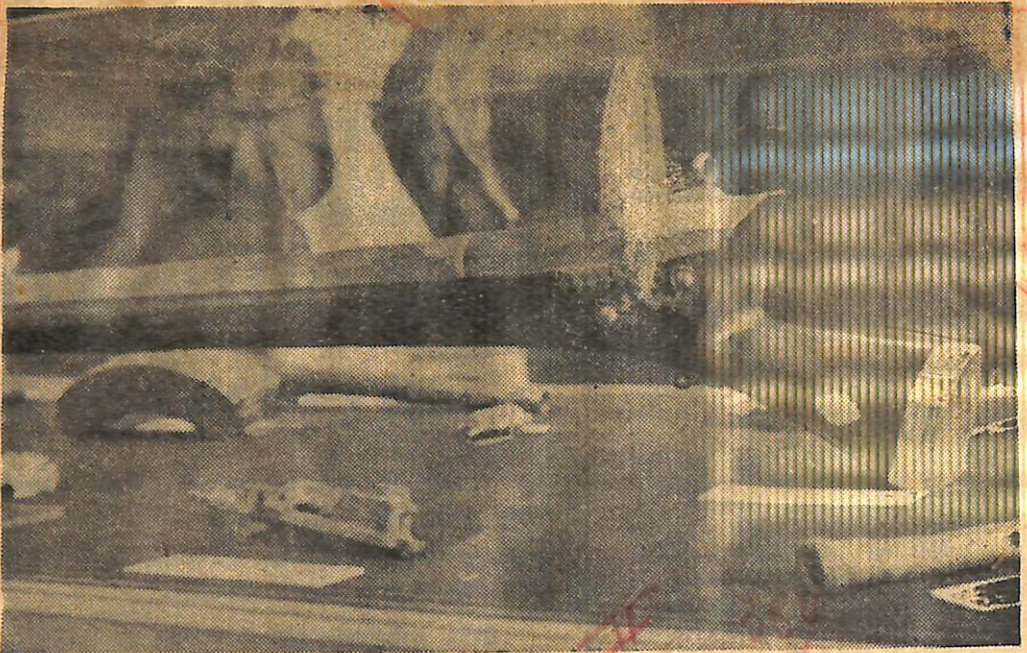
Interpres

Parmakkapı, İmam Sokak Ziya bey Han Kat 4
Tel. : 44 72 34 Beyoğlu

No. ....

13 Ocak 1967
Yeni İstanbul (İstanbul)

ami Sa. / Su. 3 de)

Yapı ve Kredi Bankasının Galatasaray'daki sanat galerisinde açtığı (tarihi silâh sergisi) halkın büyük ilgisini çekmektedir. Fotoğrafta sergiden bir köşe görülüyor. (Bu hususta bir yazımız bugün Ramazan sahifemizedir.)

Ibrahim Hakki KONYALI

Tarihî Silâh Sergisi

Fatih Sultan Mehmed, İstanbul'u fethetmek için gemilerini Halic'e indirirken..

**Yapı ve Kredi Bankası, çeşitli kültür işle-
rinde önderliği çoktan ele almıştır. Ve cidden
hakkıdır da. Bu defada orada çok enteressan
bir sergiye şahit oluyoruz.**

Tarih ilminin, Nümezmatik denilen yepyeni bir kolu vardır. Bu, eski paralar ilmidir. Bir Garph tarihçi demistir ki:

— "Bana bir avuç Sık. ke — para veriniz, size bir tarihçi yetistireyim!"

Bugün Sikteler ilmi, tarihin çok önemli bir yardımcı kolu olmuştur. Eskiden mem leketimizde de para koleksiyonu yapan meraklı ve sikteler tarihçisi zengin bilgileri vardı. İsmail Galip, Andre-nigos, Osman Ferid, Ahmed Tevhid, Erzurumlu Ziya, Halil Ethem beyler ve Andre-nigos, Nigan, Agop efendiler bu gibilerin en evvel akla gelenlerinden bir kaç tanesidir. Bu meşhur koleksiyonlara, sonradan Behzad Batar, Kuyumcu Dağistanlı Şerafeddin beyler de katılmışlardır. Benim de böyle bir koleksiyonum vardır. Ciddi büyük para isteyen, fakat o nispette de büyük ve eşsiz denemek kadar zevkine doymaz bir meslektir.

Son zamanlarda, Türkiye'de Nümezmat'ların sayısı "yok" denemek kadar azalmıştır. Yapı Kredi Bankası, azım sanmayacak bir yatırımla, den para koleksiyonculuğu

çok zengin bir para koleksiyonu hazırlamıştır. Bu koleksiyonu yakından inceledim. Yalnız bizim müzelerimizde ve Türkiyemizdeki hususî koleksiyonlarda değil, Dünya müzelerinde, Garbın zengin hususî koleksiyonlarında da eşleri bulunmayan paralar bu lunarak bu koleksiyona konulmuştur.

Bunlar, tarihin zifri karanlıklarına projektör ışığı tutacak kıymetli şeylerdir.

Bu koleksiyonlar neşre edilmiş zaman, tarihçilerin kökleşmiş sanılan birçok bilgileri değiştirecektir. Nümezmatik sâhada yeni yeni ufuklar açılacaktır.

Yapı — Kredi Bankası'nın çok iyi ve çok faydalı işlerinden birisi de, Galatasaraydaki binasında sergiler açmasıdır. 29. Sergisini dün gezdim. Bu sergide, memleketin eski eser ve Tarih servetlerinden kıymetli tedkikçi Hüseyin Kocabaş'ın silâh koleksiyonu teşhir edilmekte, dir. Sergideki, ilk insanların nizler silâhları bakımından memleketimizde takdir, eşsizdir. Serbideki, ilk insanların taş ve tunç silâhları, Türkiye'de hiç bir müzede, böyle

koleksiyon halinde yoktur. Askerî Müze'mizde, eski devirlerin tek bir silâhına bile rastlanmaz. Oradaki en eski silâh, benim bulup da teshire koyduğum, Salâhadin-i Eyyûbi'nin babası Necmüddin Eyyûb'un kılıcıdır.

Bu müze, müzecilikle hiç figileri bulunmayan, askerliğin bir geri hizmeti şeklindeki kabul edildiği için olacak, hemen meslek yani müzecilikten uzak kişilerin elindedir. Oradaki küflenmiş, yarı çürümüş, bakımsız mâdenî eserler arasında, eski ve değerli ne güzel şeyler vardır ama bulup çıkarmak da hemen hemen imkânsız hâle gelmiştir.

Bankanın Sergisine gellince: Burada teşhir edilen İslâmî Devir silâhları arasında kılıç, tüfenk, hançer, kama, cenbiye gibi silâhlara yanlıştır teşhir edilmiştir. Bunlar düzeltilbilir.

Fakat, bazı "korkunç" demlebilecek hatâlar da var. Sergi, geniş bir muhite, hattâ Dünya ilim âleminde ağıldığı için, buradaki hatâların yayılmaması, dağılması ve kökleşmemesi için derhal düzeltilmesi lâzımdır.

Üstad Hüseyin Kocabaş'ın da, böyle bir tashihten memnun kalacağını sanıyorum.

Okların, yayların ve temren denilen mâdenî ok uçlarının teşhir edildiği camekânda, on santim kadar uzunlukta, kemikten yapılmış, ortası oyuk bir şey vardır. Bunun üstüne (TIR. KEŞ) yazılmıştır. Halbuki o, tirkeş değil (SİPER) dir.

GEZGEDAN — ki en makbul olanıdır — veya Manda boynuzundan, Fih veya Balık dişlerinden yapılan, sonra Eşik denilen kara veya deniz kaleri'nin derisinden yapılan geniş bir bileziğe geçirilip saat kayışı gibi sol bileğe takılır. Ok atılırken bu bileğin üzerinden geçeceği için, bileği yaralamasına mâni olur. Bunun için de "Siper" adı verilir.

Bunun yanına yüksüğe benzer bazı şeyler konulmuş ve "Ok âletleri" denilmiş. Bunların da asıl adı (Zihgir) dir. Farsça'da "zih" in ayrı ayrı olan sekiz mânâsından birisi de "yay kirişi"dir. Yay, ters tarafına geren sırma ve, ya ibrişime "Kiriş" "Çile" derler. "ZİH - GİR" de böylece (Kiriş Tutan) anlamına gelir. Kemânkeş, yani oku atan, sağ elinin başparmağıyla oku çekerken, kirişin parmağını kesmemesi için kulandığı bu yüksüğe bunun için Zihgir derler.

Tirkeş ise, yayın ve okların konulduğu kabdır. Biz buna dilimizde okluk veya sadak da deriz. Tirkeşleri, kemânkeşler, yay kullananlar, arkalarına ve sol omuzlarına doğru, süvariler de atlarının sol tarafına asarlar.

Zihgir de siper gibi gezgedan veya manda boynuzlarından yapılır. Birincisi makbul olanıdır.

Eskiden, her sanat için bir PIR kabul edildi. Zihgir'in Piri de Hz. Peygamber'dir. (S. S.) torunlarından Hz. Hasan'a, çok küçükten ok atmasını öğretirlerken kiriş, ço-

cuğun parmağını kesiyormuş. Buna mâni olmak üzere Zihgir'i düşünüp iycâd buyurmuşlar.

Bütün bunlar bilindikten sonra hatâlar da düzeltilmek lâzımdır.

Hüseyin Kocabaş'ın Sergisinde çok kıymetli, eşine az rastlanan bir kılıç vardır. O da arkası belkemiği şeklinde, fıkralı olan kılıçtır ki, buna "Zülfikâr" derler. Hazret-i Peygamber'in de böyle bir kılıcı vardı.

Epeyden beri kırılancık kuyruklu, çatal ağızlı kılıçlara "Zülfikâr" deniliyor ki, bu da büyük bir hatâdır.

Arkasında, insanın bel kemiğine bezeyen Kirtiker bulunduğuna için, Hazret-i Peygamber'in kılıcına bu ad verilmişti. Bu kılıçlardan, müzelerimizde pek az mevcuttur. Ben Askerî Müzede bulduğum bir tanesini teşhir için ayırmıştım. Orada hâlen teşhir edilmekte midir, bilmem!

Kırılancık kuyruklu kılıçlara gelince; bunlar, bir çeşit süs kılıçlarıdır. Harb-ü darb kaabiliyetleri yoktur. Buna rağmen, bu çeşit kılıçlar, zülfikâr denilerek bazı bayrakların üzerlerine bile geçirilmiştir.

Tarihleri, mâzileri olmayan Amerikalılar ile Garplılar, son zamanlarda, hele şu son yıllarda, eski eser toplamaya çok önem vermişlerdir. Yurdumuzdan aldıkları tarihî eserleri, Elçilik'lerin dokunulmaz çantalarıyla bile kaçırmıyorlar. Tarihî eserlere, istenilen en yüksek paraları bile vermekten çekinmedikleri böyle bir devrede; Hüseyin Kocabaş'ın böyle zengin bir koleksiyon yapabilmesi ve onu muhafaza etmesi cidden takdirle, gıptayla karışılacak bir muvaffakiyettir.

Üstadı tebrik ederiz.

I. H. Konyalı